Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2025/3993

20.8.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουλίου 2025

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης των Κάτω Χωρών

(C/2025/3993)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου [1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών [2] και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας, Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263, που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024, προσδιορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο έχει ως στόχο να προωθούνται τα υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και να προλαμβάνονται τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη ΣΛΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Ο κανονισμός προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο για τη δημοσιονομική πολιτική και τονίζει τη μεσοπρόθεσμη εστίασή της, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο που περιέχει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις του, για χρονικό διάστημα τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα με τη διάρκεια της εθνικής νομοθετικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών [3] στα εν λόγω σχέδια οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη.

[1] ΕΕ L, 2024/1263 της 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
[3] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους· ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων· iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια· iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση· v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας· και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, με την οποία επιτυγχάνεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση, για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, ο ΜΑΑ ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη, αποτελώντας παράλληλα την κινητήρια δύναμη για βιώσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, προωθώντας ιδίως την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και καθιστώντας τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]) (στο εξής: κανονισμός REPowerEU), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν βοηθά να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, αυξάνοντας παράλληλα την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Οι Κάτω Χώρες πρόσθεσαν ένα κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(4) Στις 8 Ιουλίου 2022 οι Κάτω Χώρες υπέβαλαν στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V. Στις 4 Οκτωβρίου 2022 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών ([6]), η οποία τροποποιήθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2023 δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 2 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU ([7]). Η εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου τροποποιήθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2023 και ξανά στις 5 Νοεμβρίου 2024 ([8]). Η τελευταία αναθεώρηση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου εγκρίθηκε στις 13 Μαΐου 2025. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5, που να δηλώνει ότι οι Κάτω Χώρες έχουν επιτύχει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική επίτευξη προϋποθέτει ότι δεν έχει αναιρεθεί η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων για την ίδια μεταρρύθμιση ή επένδυση.

(5) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για τον καθορισμό της πορείας των καθαρών δαπανών των Κάτω Χωρών ([9]). Το σχέδιο υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και παρουσιάζει δημοσιονομική προσαρμογή σε διάστημα τεσσάρων ετών.

(6) Στις 26 Νοεμβρίου 2024 η Επιτροπή ενέκρινε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2025 των Κάτω Χωρών. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2025, στην οποία οι Κάτω Χώρες συγκαταλέγονται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2025, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([10]) στις 13 Μαΐου 2025 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 10 Μαρτίου 2025.

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 4ης Οκτωβρίου 2022, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών (ST 12275/22 INIT· ST 12275/22 INIT ADD 1).

([7]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης, της 4ης Οκτωβρίου 2022, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών (ST 13613/1/23, 13613/23 REV 1· ST 13613/1/23 ADD1 REV1).

([8]) ST 13789/24 INIT· ST 13789/24 ADD 1 REV 1.

([9]) Σύσταση του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025 για τον καθορισμό της πορείας των καθαρών δαπανών των Κάτω Χωρών (ΕΕ C, C/2025/648, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/648/oj).

([10]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι τρεις επιταγές μετασχηματισμού της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης: i) καινοτομία· ii) απανθρακοποίηση και ανταγωνιστικότητα· και iii) ασφάλεια. Για να γεφυρωθεί το χάσμα καινοτομίας η ΕΕ έχει ως στόχο να ενισχύσει τη βιομηχανική καινοτομία, να στηρίξει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους, και να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική. Στο πλαίσιο της επιδίωξης μιας πιο πράσινης οικονομίας, η Επιτροπή παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια και μια συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, διασφαλίζοντας ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια θα παραμείνει οικονομικά αποδοτική και φιλική προς την ανταγωνιστικότητα, ιδίως για τους ενεργοβόρους τομείς, και θα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Για να μειωθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις και να αυξηθεί η ασφάλεια η Ένωση δεσμεύτηκε να ενισχύσει τις παγκόσμιες εμπορικές εταιρικές σχέσεις, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και καθαρές πηγές ενέργειας. Οι προτεραιότητες αυτές υποστηρίζονται από οριζόντιους παράγοντες διευκόλυνσης, δηλαδή την κανονιστική απλούστευση, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, τη χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και μιας Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, την προώθηση δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας ευθυγραμμίζεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(8) Το 2025 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με την εφαρμογή του ΜΑΑ. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι εν λόγω ειδικές ανά χώρα συστάσεις παραμένουν εξίσου σημαντικές για την αξιολόγηση των τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2025 καλύπτουν τις βασικές προκλήσεις οικονομικής πολιτικής οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2019-2024.

(10) Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2025 για τις Κάτω Χώρες. Αξιολόγησε την πρόοδο των Κάτω Χωρών όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Κάτω Χώρες. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο των Κάτω Χωρών όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030 ως προς την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(11) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τις Κάτω Χώρες. Τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης των μακροοικονομικών ευπαθειών των Κάτω Χωρών από την Επιτροπή για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού δημοσιεύτηκαν στις 13 Μαΐου 2025 ([11]). Στις 4 Ιουνίου 2025, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι Κάτω Χώρες αντιμετωπίζουν μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες που σχετίζονται με το υψηλό ιδιωτικό χρέος σε ένα πλαίσιο υπερτιμημένης αγοράς κατοικιών και το μεγάλο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παραμένουν σημαντικές, παρά τις όποιες βελτιώσεις, συμπεριλαμβανομένου του μεγαλύτερου δυναμισμού της εγχώριας ζήτησης· αυτές οι ευπάθειες έχουν διασυνοριακό αντίκτυπο. Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είναι από τα μεγαλύτερα στη ζώνη του ευρώ και αναμένεται να παραμείνει υψηλό. Από την άποψη των αποταμιεύσεων και των επενδύσεων, όλοι οι τομείς της οικονομίας συμβάλλουν στο πλεόνασμα. Το πλεόνασμα του εταιρικού τομέα οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στις δραστηριότητες των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών στο εξωτερικό και στη συμβολή των κερδών εις νέον των πολυεθνικών εταιρειών. Παρόλο που η αύξηση της κατανάλωσης και των επενδύσεων ήταν βασικός παράγοντας ανάκαμψης από την πανδημία, οι Κάτω Χώρες υστερούν στη ζώνη του ευρώ όσον αφορά το επίπεδο των εταιρικών και δημόσιων επενδύσεων. Το χρέος των νοικοκυριών παραμένει μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ, αλλά έχει μειωθεί σημαντικά λόγω των επιδράσεων παρονομαστή, ενώ ο δανεισμός των νοικοκυριών ανέκαμψε σημαντικά το 2024. Οι τιμές των κατοικιών παρουσίασαν ανοδική πορεία με αυξανόμενους ρυθμούς πέρυσι και αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά και το 2025, καθώς εξακολουθούν να μην αντιμετωπίζονται σημαντικές διαρθρωτικές προκλήσεις. Η πρόοδος σε επίπεδο πολιτικής ήταν περιορισμένη. Έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα που θα μπορούσαν να μειώσουν το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, αλλά ο συνολικός αντίκτυπός τους δεν αναμένεται να είναι σημαντικός. Έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα για την ενίσχυση της προσφοράς στέγασης, αλλά η δράση για τη μείωση των κινήτρων για δανεισμό των νοικοκυριών υπήρξε περιορισμένη.

([11]) SWD(2025) 71 final.

Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης προόδου

(12) Στις 21 Ιανουαρίου 2025, το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών για τις Κάτω Χώρες: 3,5 % το 2025, 3,3 % το 2026, 3,0 % το 2027 και 3,0 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίζονται με το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 10,4 % το 2025, 14,0 % το 2026, 17,5 % το 2027 και 21,0 % το 2028. Στις 29 Απριλίου 2025 οι Κάτω Χώρες υπέβαλαν την ετήσια έκθεση προόδου τους ([12]), σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση των Κάτω Χωρών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(13) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενεργοποιήσουν την εθνική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025.

(14) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat ([13]), το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης των Κάτω Χωρών αυξήθηκε από 0,4 % του ΑΕΠ το 2023 σε 0,9 % το 2024, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 45,2 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2023 σε 43,3 % στα τέλη του 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών 6,8 % το 2024. Στην ετήσια έκθεση προόδου του 2025, οι Κάτω Χώρες εκτιμούν την αύξηση των καθαρών δαπανών το 2024 σε 5,7 %. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών ήταν μεγαλύτερη απ' ότι ήταν στην ετήσια έκθεση προόδου. Η διαφορά μεταξύ των υπολογισμών της Επιτροπής και των εκτιμήσεων των εθνικών αρχών οφείλεται σε μικρές ασυμφωνίες στον εκτιμώμενο αντίκτυπο των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([14]), ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν εν γένει ουδέτερος το 2024.

(15) Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση προόδου, στο μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές των Κάτω Χωρών προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ύψους 1,9 % το 2025 και 1,5 % το 2026, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 3,0 % το 2025 και σε 2,4 % το 2026. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,3 % το 2025 και κατά 1,2 % το 2026, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 3,0 % το 2025 και 2,0 % το 2026.

(16) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να αυξηθεί στο 2,3 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 45,0 % έως τα τέλη του 2025. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 7,9 % το 2025. Στις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης υπολογίζεται στο 2,1 % του ΑΕΠ για το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 οφείλεται κυρίως σε μειώσεις στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, σε αυξήσεις των κρατικών δαπανών για εισόδημα εξαρτημένης εργασίας και ενδιάμεση κατανάλωση λόγω του υψηλότερου από το αναμενόμενο επιπέδου αναφοράς το 2024, καθώς και στη μείωση ορισμένων συνιστωσών των εσόδων λόγω επιδράσεων προσδοκιών που τόνωσαν τα έσοδα το 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 7,0 % το 2025. Αυτές οι χαμηλότερες προβλέψεις αύξησης των καθαρών δαπανών σε σύγκριση με την ετήσια έκθεση προόδου οφείλονται στο υψηλότερο επίπεδο υποεκτέλεσης των δαπανών σύμφωνα με τις παραδοχές των εκτιμήσεων της Επιτροπής, καθώς και σε μικρές διαφορές στον αντίκτυπο των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι επεκτατικός, ίσος με 0,6 % του ΑΕΠ, το 2025. Ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 45,0 % έως τα τέλη του 2025. Η αύξηση του λόγου χρέους προς το ΑΕΠ το 2025 αποτυπώνει κυρίως το δημοσιονομικό έλλειμμα, καθώς και τις προσαρμογές αποθεμάτων-ροών.

([12]) Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2025 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

([13]) Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22.4.2025.

([14]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

(17) Δαπάνες γενικής κυβέρνησης ύψους 0,1 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2025, έναντι 0,1 % του ΑΕΠ το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τη μη επιστρεπτέα στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και στο χρέος της γενικής κυβέρνησης των Κάτω Χωρών.

(18) Οι αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στις Κάτω Χώρες παρέμειναν σταθερές στο 1,3 % του ΑΕΠ μεταξύ του 2021 και του 2023 ([15]). Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι αμυντικές δαπάνες προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,5 % του ΑΕΠ το 2024 και το 2025. Αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021.

(19) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες στις Κάτω Χώρες προβλέπεται να αυξηθούν κατά 7,0 % το 2025 και κατά 14,3 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών δαπανών των Κάτω Χωρών το 2025 προβλέπεται να υπερβεί τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησής τους, με απόκλιση ([16]) της τάξης του 1,4 % του ΑΕΠ σε ετήσια βάση. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών προβλέπεται επίσης να είναι υψηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης, σημειώνοντας απόκλιση ίση με 1,4 % του ΑΕΠ. Οι προβλεπόμενες αποκλίσεις υπερβαίνουν το όριο του 0,3 % του ΑΕΠ για την ετήσια απόκλιση και το όριο του 0,6 % του ΑΕΠ για τη σωρευτική απόκλιση. Συνολικά, αυτό σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος απόκλισης από τη συνιστώμενη μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών, όταν τα απολογιστικά στοιχεία για το 2025 θα είναι διαθέσιμα την επόμενη άνοιξη.

(20) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να αυξηθεί στο 2,8 % του ΑΕΠ το 2026, ενώ ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί σε 47,8 % έως τα τέλη του 2026. Μετά το 2026, στην ετήσια έκθεση προόδου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί σε 2,0 % του ΑΕΠ το 2027 και σε 2,2 % το 2028. Αντίστοιχα, μετά το 2026 ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί σε 48,5 % το 2027 και σε 49,2 % το 2028. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της τάξης του 2,7 % του ΑΕΠ το 2026. Η αύξηση του ελλείμματος το 2026 αποτυπώνει κυρίως τη μεταρρύθμιση του στρατιωτικού συνταξιοδοτικού συστήματος, για την οποία απαιτείται μεταβίβαση κατ' αποκοπή ποσού από κρατικό σε συνταξιοδοτικό ταμείο το οποίο δεν τελεί υπό κρατικό έλεγχο με δημοσιονομική επίπτωση της τάξης του 0,7 % του ΑΕΠ, το οποίο καταγράφεται ως έκτακτο μέτρο. Χωρίς αυτήν τη συναλλαγή, το ισοζύγιο της κυβέρνησης θα παρουσίαζε μέτρια βελτίωση, καθώς οι συντελεστές ΦΠΑ για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες αυξάνονται, ενώ τα κλιμάκια φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων δεν προσαρμόζονται πλήρως ανάλογα με τον πληθωρισμό. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 3,8 % το 2026. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι εν γένει ουδέτερος το 2026. Ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ προβλέπεται από την Επιτροπή ότι θα αυξηθεί στο 47,8 % έως τα τέλη του 2026. Η αύξηση του λόγου χρέους προς το ΑΕΠ το 2026 αποτυπώνει κυρίως το δημοσιονομικό έλλειμμα, καθώς και τις προσαρμογές αποθεμάτων-ροών.

Βασικές προκλήσεις πολιτικής

(21) Το σύστημα φορολόγησης του ιδιωτικού εισοδήματος στις Κάτω Χώρες αντιμετωπίζει ορισμένα περιουσιακά στοιχεία διαφορετικά από τα υπόλοιπα, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η κατανομή του κεφαλαίου και να στρεβλώνονται οι οικονομικές αποφάσεις. Η ακίνητη περιουσία και οι συνταξιοδοτικές εισφορές τυγχάνουν προνομιακής μεταχείρισης, γεγονός που τονώνει τη ζήτηση στην αγορά ιδιοκατοικούμενων κατοικιών και μειώνει τα διαθέσιμα εισοδήματα των νοικοκυριών λόγω των υψηλών συνταξιοδοτικών εισφορών. Επιπλέον, η κατοχή περιουσιακών στοιχείων σε εταιρείες με μικρό αριθμό μετόχων επιτρέπει στους φορολογούμενους να καθυστερούν την καταβολή φόρων για τις εν λόγω αποδόσεις, ενώ εξακολουθούν να επωφελούνται από αυτές μέσω αφορολόγητων δανείων από την εταιρεία. Επιπλέον, τα νοικοκυριά με χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία φορολογούνται με ποσοστά εικαζόμενης απόδοσης, γεγονός που είναι δυσμενές όταν η πραγματική απόδοση είναι χαμηλότερη. Ως εκ τούτου, ο πλούτος των νοικοκυριών στις Κάτω Χώρες συγκεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό σε μη ρευστοποιήσιμα είδη πλούτου, όπως η στέγαση ή οι συντάξεις. Αυτό εκθέτει τα νοικοκυριά σε μεγαλύτερο οικονομικό κίνδυνο κατά τη διάρκεια οικονομικών κλυδωνισμών, ενώ σε πολλές περιπτώσεις ενδέχεται να μην οδηγήσει σε βέλτιστα καταναλωτικά πρότυπα καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους, καθώς τα διαθέσιμα εισοδήματα συμπιέζονται από τις υψηλές συνταξιοδοτικές εισφορές και τις πληρωμές στεγαστικών δανείων κατά τη διάρκεια της ηλικίας εργασίας. Η άνιση φορολογική μεταχείριση μεταξύ ίδιων και διαφορετικών ειδών περιουσιακών στοιχείων οδηγεί σε επιλογή ευνοϊκότερου φορολογικού καθεστώτος, μειώνει την ικανότητα του φορολογικού συστήματος να λειτουργεί ως αυτόματος σταθεροποιητής, επιδεινώνει τις οικονομικές ανισότητες και μπορεί να στρεβλώσει την αποτελεσματική κατανομή των κεφαλαίων. Ως εκ τούτου, η εν λόγω άνιση μεταχείριση είναι επίσης σημαντική όσον αφορά την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών.

(22) Εκτός από τα φορολογικά κίνητρα που προαναφέρθηκαν, η υπερτίμηση στη στεγαστική αγορά οφείλεται και στην έλλειψη νέων κατοικιών. Η κυβέρνηση θα μπορούσε να προωθήσει τα σχέδιά της για αύξηση της προσφοράς κατοικιών μέσω της

([15]) Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG). Λόγω μεθοδολογικών διαφορών μεταξύ των ορισμών της COFOG και του ΝΑΤΟ, οι δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό της COFOG ενδέχεται να διαφέρουν από τις δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό του ΝΑΤΟ.

([16]) Από το 2026 τα στοιχεία αυτά θα εμφανίζονται στον λογαριασμό ελέγχου που θεσπίζεται με το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

πλήρους άρσης των φραγμών που εμποδίζουν επί του παρόντος την ανέγερση κατοικιών και, ειδικότερα, μέσω της απλούστευσης των διαδικασιών σχεδιασμού και έκδοσης αδειών που χρειάζονται κατά μέσο όρο 6-7 έτη για να ολοκληρωθούν, από συνολική περίοδο κατασκευής 10 ετών. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσαν να μετριαστούν οι μακροοικονομικές ανισορροπίες.

(23) Η ανεπαρκής ανάπτυξη της ιδιωτικής αγοράς ενοικίασης, η οποία χαρακτηρίζεται από υψηλό κόστος και περιορισμένες επιλογές για τους ενοικιαστές, δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την οικονομική προσιτότητα και αυξάνει τον κίνδυνο φτώχειας για τα νοικοκυριά χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Οι πρόσφατες εξελίξεις πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης των ελέγχων στις τιμές των ενοικίων, των απαγορεύσεων σε ακίνητα που αγοράζονται προς εκμίσθωση και των αλλαγών στη φορολογική μεταχείριση των ενοικιαζόμενων ακινήτων, έχουν επιδεινώσει την υφιστάμενη ανεπάρκεια προσφοράς στον τομέα των ιδιωτικώς ενοικιαζόμενων κατοικιών. Η έλλειψη οικονομικά προσιτών ενοικιαζόμενων κατοικιών αποτελεί εμπόδιο για την κινητικότητα των εργαζομένων και την ανταγωνιστικότητα. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, η επανεξισορρόπηση των κινήτρων μεταξύ ιδιοκτησίας και ενοικίασης κατοικιών, καθώς και η αύξηση της ελκυστικότητας των επενδύσεων μέσω της παροχής της δυνατότητας στις δυνάμεις της αγοράς να δραστηριοποιούνται σε μεγαλύτερο βαθμό στον τομέα, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επέκταση της ιδιωτικής αγοράς ενοικίασης ακινήτων. Κατ' επέκταση, με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσαν να μετριαστούν οι μακροοικονομικές ανισορροπίες.

(24) Το σύστημα μακροχρόνιας περίθαλψης στις Κάτω Χώρες αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, του υψηλού κόστους της περίθαλψης σε ιδρύματα και της εκτεταμένης κάλυψης που παρέχεται στα εξαρτώμενα μέλη. Η κατάσταση στις Κάτω Χώρες είναι ικανοποιητική σε σύγκριση με τα περισσότερα κράτη μέλη όσον αφορά την επάρκεια, τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα του συστήματος μακροχρόνιας περίθαλψης, καθώς και τον αριθμό των εργαζομένων στον συγκεκριμένο τομέα. Ωστόσο, το σύστημα ασκεί ολοένα και μεγαλύτερη πίεση στον κρατικό προϋπολογισμό. Το 2022, οι συνολικές δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα στις Κάτω Χώρες ανήλθαν στο 3,8 % του ΑΕΠ, η υψηλότερη τιμή στην ΕΕ με μεγάλη διαφορά. Επιπλέον, σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής του 2024 για τη δημογραφική γήρανση, η αύξηση των δαπανών για τη μακροχρόνια περίθαλψη έως το 2070 στις Κάτω Χώρες θα είναι από τις μεγαλύτερες στην ΕΕ. Τα μέτρα για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την αντιστοίχιση της συμμετοχής, δηλαδή των ιδίων εισφορών των ασθενών, με το κόστος της περίθαλψης που λαμβάνουν ανάλογα με το είδος της παροχής. Το σύστημα θα λειτουργούσε αποτελεσματικότερα εάν οι ασθενείς επέλεγαν το πλαίσιο περίθαλψης με βάση τις ατομικές τους ανάγκες περίθαλψης, αντί να επιλέγουν το πλαίσιο με την ελάχιστη δυνατή συμμετοχή. Στη μείωση του κόστους θα μπορούσε επίσης να συμβάλει η υλοποίηση πρόσθετων επενδύσεων στην πρόληψη, με σκοπό την καθυστέρηση της εμφάνισης αναγκών μακροχρόνιας περίθαλψης, καθώς και η περαιτέρω βελτίωση της παροχής περίθαλψης σε επίπεδο κοινότητας. Οι βελτιώσεις αυτές θα μπορούσαν να διασφαλίσουν ότι τα οφέλη του συστήματος κατανέμονται αποτελεσματικότερα χωρίς να διακυβεύεται η υψηλή κάλυψη και ποιότητα του συστήματος.

(25) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να ολοκληρωθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, προκειμένου να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα των Κάτω Χωρών μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Η ανακοίνωση της Επιτροπής «NextGenerationEU — Ο δρόμος προς το 2026», η οποία εκδόθηκε στις 4 Ιουνίου 2025, αποσαφηνίζει το εφαρμοστέο χρονοδιάγραμμα για τη λήξη του μηχανισμού και παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τη βελτιστοποίηση της εφαρμογής του έως τις 31 Αυγούστου 2026, μεταξύ άλλων σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω εξορθολογισμού των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), καθορίζει τις βασικές επιλογές που πρέπει να εξεταστούν κατά την αναθεώρησή τους, και τονίζει τη σημασία του προσεκτικού κοινού σχεδιασμού ενόψει της υποβολής των τελευταίων αιτήσεων πληρωμής το 2026. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία ανάληψη ιδίας ευθύνης για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(26) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), έχει επιταχυνθεί στις Κάτω Χώρες. Είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων, ενώ παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Οι Κάτω Χώρες λαμβάνουν ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, με παράλληλη ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Ταυτόχρονα, οι Κάτω Χώρες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις, ενώ θα μπορούσε να υπάρχει περιθώριο περαιτέρω τόνωσης της ανταγωνιστικότητας, μεταξύ άλλων με την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των ευάλωτων ομάδων, καθώς και με την ανάπτυξη και παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, οι Κάτω Χώρες οφείλουν —στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής— να επανεξετάσουν κάθε πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2024. Οι προτάσεις της Επιτροπής που εκδόθηκαν την 1η Απριλίου 2025 ([17]) παρατείνουν την προθεσμία για την υποβολή αξιολόγησης —για κάθε πρόγραμμα— των αποτελεσμάτων της ενδιάμεσης επανεξέτασης πέραν της 31ης Μαρτίου 2025. Παρέχουν επίσης δυνατότητες ευελιξίας για την επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων και κίνητρα για τα κράτη μέλη ώστε να διαθέσουν πόρους της πολιτικής συνοχής σε πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της Ένωσης, και συγκεκριμένα την

([17]) Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης - COM(2025) 123 final.

ανταγωνιστικότητα στις στρατηγικές τεχνολογίες, την άμυνα, τη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την ενεργειακή μετάβαση, καθώς και σε επενδύσεις για δεξιότητες σε τομείς προτεραιότητας, διατηρώντας παράλληλα στα προγράμματα του ΕΚΤ+ την έμφαση στα άτομα που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση.

(27) Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) παρέχει την ευκαιρία για επενδύσεις σε μια βασική στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς της. Η STEP διοχετεύεται μέσω 11 υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμβάλουν και αυτά στο πρόγραμμα InvestEU για τη στήριξη επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Οι Κάτω Χώρες θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν με βέλτιστο τρόπο τις πρωτοβουλίες αυτές για να στηρίξουν την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(28) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, οι Κάτω Χώρες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις εναπομένουσες προκλήσεις που σχετίζονται με τα εξής: i) επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη, ii) πρόσβαση σε χρηματοδότηση, iii) εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα, iv) συμφόρηση ηλεκτρικής ενέργειας, v) υπέρμετρη εναπόθεση αζώτου, vi) ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, vii) βασικές δεξιότητες και viii) συμμετοχή σε προγράμματα θετικών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών (STEM).

(29) Οι Κάτω Χώρες διαθέτουν σύστημα έρευνας και καινοτομίας με ικανοποιητικές επιδόσεις, το οποίο κατατάσσεται στην τέταρτη θέση στον συνοπτικό δείκτη καινοτομίας. Ωστόσο, οι πρόσφατες τάσεις δείχνουν ότι η ένταση της δημόσιας και ιδιωτικής έρευνας και ανάπτυξης έχει μειωθεί κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και παγκοσμίως, γεγονός που μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο για την ανταγωνιστικότητα σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ειδικότερα, τομείς όπως η μεταποίηση και οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αντιμετωπίζουν σημαντικά επενδυτικά κενά, καθώς οι επενδύσεις ως ποσοστό της προστιθέμενης αξίας είναι χαμηλότερες από ό,τι στη ζώνη του ευρώ. Οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στον ιδιωτικό τομέα υστερούν σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες που πρωτοπορούν στον τομέα της καινοτομίας. Ταυτόχρονα, οι δημόσιες επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη υπολείπονται του μέσου όρου στην ΕΕ, ενώ και οι πρόσφατες δημοσιονομικές περικοπές στο Εθνικό Ταμείο Ανάπτυξης έχουν περιορίσει περαιτέρω τη δημόσια στήριξη στην καινοτομία. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, απαιτείται στοχευμένη προσέγγιση, η οποία θα επικεντρώνεται σε βασικούς ανταγωνιστικούς τομείς, θα επενδύει σε εγκαταστάσεις ερευνών και δοκιμών και θα προωθεί τεχνολογίες προτεραιότητας που περιγράφονται στην εθνική τεχνολογική στρατηγική, συμπεριλαμβανομένων της κβαντικής τεχνολογίας, των ημιαγωγών, της ΤΝ και της επιστήμης των δεδομένων. Με την ενίσχυση της δημόσιας στήριξης για την καινοτομία, οι Κάτω Χώρες μπορούν να τονώσουν τον τομέα της καινοτομίας και να διατηρήσουν την ηγετική θέση τους στον χώρο της καινοτομίας.

(30) Παρά το γεγονός ότι διαθέτουν επαρκώς κεφαλαιοποιημένες χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίες παρέχουν σταθερή πηγή χρηματοδότησης στην οικονομία, καθώς και μία από τις ισχυρότερες αγορές επιχειρηματικών κεφαλαίων στην ΕΕ, ορισμένες νεοφυείς και επεκτεινόμενες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβασή τους σε χρηματοδότηση. Ειδικότερα, υπάρχει χρηματοδοτικό κενό για νεοφυείς επιχειρήσεις με κεφαλαιακές ανάγκες άνω των 10 εκατ. EUR και για επεκτεινόμενες επιχειρήσεις που αναζητούν χρηματοδότηση άνω των 50 εκατ. EUR πριν από εμπορική εκμετάλλευση μεγάλης κλίμακας. Εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από ξένους επενδυτές. Η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών εξήγγειλε διάφορες πρωτοβουλίες για τη διευκόλυνση επενδυτικών έργων επέκτασης μέσω του Invest-NL και της πρωτοβουλίας Dutch Venture Initiative, αλλά οι πρωτοβουλίες αυτές πρέπει να υλοποιούνται και να παρακολουθούνται αποτελεσματικά. Το τρέχον χρηματοδοτικό κενό θα μπορούσε να παρεμποδίσει τις καινοτόμες επενδύσεις και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα, καθώς οι νεοφυείς και οι επεκτεινόμενες επιχειρήσεις παρουσιάζουν υψηλότερη αύξηση της παραγωγικότητας σε σύγκριση με άλλες νέες επιχειρήσεις. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, οι Κάτω Χώρες μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων και καθεστώτων, όπως εγγυήσεις, ή μέσων «από ταμείο σε ταμείο» για τη διοχέτευση χρηματοδοτικών πόρων και την προσέλκυση θεσμικών επενδυτών, όπως τα εγχώρια συνταξιοδοτικά ταμεία, τα οποία είναι τα μεγαλύτερα στη ζώνη του ευρώ.

(31) Οι Κάτω Χώρες εξακολουθούν να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα ορυκτά καύσιμα. Το 2023 το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο αντιπροσώπευαν το 43,9 % και το 33,8 %, αντίστοιχα, του συνολικού ενεργειακού μείγματος της χώρας, ενώ το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ανήλθε μόλις στο 13,8 %. Αυτό καθιστά την οικονομία των Κάτω Χωρών ευάλωτη στις παγκόσμιες εξελίξεις των τιμών και εμποδίζει τη μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία. Παρά το γεγονός ότι οι Κάτω Χώρες προωθούν την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας, το ποσοστό χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ και υπολείπεται των στόχων της ΕΕ. Ως εκ τούτου, απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες ώστε οι Κάτω Χώρες να διασφαλίσουν την περαιτέρω ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να επιτύχουν τους στόχους της ΕΕ όσον αφορά την ανανεώσιμη ενέργεια με ορίζοντα το 2030. Οι προσπάθειες αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν μέτρα για τη μείωση των χρηματοοικονομικών κινδύνων στον τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας, ώστε να διατηρηθεί η ελκυστικότητα των επενδύσεων στον συγκεκριμένο τομέα.

(32) Η συμφόρηση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας έχει επιδεινωθεί, με αποτέλεσμα να επηρεάζει τόσο τις αγροτικές όσο και τις αστικές περιοχές, καθώς και τα δίκτυα μεταφοράς και διανομής. Το γεγονός αυτό παρεμποδίζει τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας, περιορίζει την οικονομική δραστηριότητα και υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα των Κάτω Χωρών. Οι διαχειριστές δικτύων αναγκάζονται συχνά να απορρίπτουν αιτήματα πρόσβασης στο δίκτυο από νέους παραγωγούς και καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Ενώ η συμφόρηση του δικτύου αντιμετωπίζεται με έναν συνδυασμό επενδύσεων σε δίκτυα και ρυθμιστικών πρωτοβουλιών, αναμένεται ότι η συμφόρηση του δικτύου θα συνεχίσει να αποτελεί σημαντική πρόκληση βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα, γεγονός που απαιτεί συνεχή προσοχή και δράση. Οι Κάτω Χώρες θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την αύξηση της δυναμικότητας του δικτύου μεταφοράς και διανομής, την εφαρμογή λύσεων ευελιξίας και τη μείωση του επιπέδου των βροχοειδών ροών με διαρθρωτικό τρόπο, ώστε να μεγιστοποιηθούν οι διαζωνικές συναλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω υφιστάμενων διασυνοριακών υποδομών.

(33) Τα υπερβολικά επίπεδα εναπόθεσης αζώτου, τα οποία οφείλονται κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στον τομέα της εντατικής γεωργίας, εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική περιβαλλοντική πρόκληση που επηρεάζει την οικονομία των Κάτω Χωρών γενικότερα. Η υπέρμετρη εναπόθεση αζώτου οδηγεί σε υπερλίπανση και αύξηση της οξύτητας του εδάφους και των υδατικών συστημάτων, ενώ ταυτόχρονα θέτει σημαντικούς περιορισμούς στην έκδοση αδειών για κατασκευαστικές δραστηριότητες, καθυστερεί τις αναγκαίες υποδομές και επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα της χώρας. Η ποιότητα των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων εξακολουθεί επίσης να αποτελεί πηγή ανησυχίας, καθώς πολλά υδατικά συστήματα δεν συμμορφώνονται με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και με την οδηγία για τη νιτρορύπανση. Ως εκ τούτου, απαιτούνται πρόσθετα μέτρα για τη διαρθρωτική αντιμετώπιση της υπέρμετρης εναπόθεσης αζώτου από τους κλάδους εκπομπών και για την προώθηση της μετάβασης στη βιώσιμη γεωργία, συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής γεωργίας. Ειδικότερα, οι Κάτω Χώρες θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την υιοθέτηση γεωργικών πρακτικών που αποσκοπούν στη μείωση της ρύπανσης από θρεπτικές ουσίες και φυτοφάρμακα και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

(34) Το ποσοστό των εργαζομένων στις Κάτω Χώρες με ευέλικτες ή προσωρινές συμβάσεις είναι σχεδόν διπλάσιο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Επιπλέον, στην ολλανδική αγορά εργασίας υπάρχουν διάφορα κίνητρα που δημιουργούν άνισους όρους ανταγωνισμού μεταξύ μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων χωρίς μισθωτούς, γεγονός που καθιστά δυνατή την ψευδή αυτοαπασχόληση και οδηγεί σε σχετικά υψηλό ποσοστό αυτοαπασχολουμένων στην ολλανδική αγορά εργασίας. Η ευρεία χρήση ευέλικτων μορφών απασχόλησης έχει συμβάλει στον κατακερματισμό της αγοράς εργασίας (δηλαδή στον διαχωρισμό της αγοράς εργασίας σε διάφορες κατηγορίες εργαζομένων με διάφορα επίπεδα εργασιακής ασφάλειας και/ή πρόσβασης σε κοινωνικές και άλλες παροχές) και επηρεάζει δυσανάλογα τις ευάλωτες ομάδες, όπως τους εργαζομένους με χαμηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Οι εργαζόμενοι αυτοί είναι πιθανότερο να εγκλωβιστούν σε επισφαλείς θέσεις εργασίας με περιορισμένη πρόσβαση σε κατάρτιση, ανεπαρκή κοινωνική προστασία και υψηλότερο κίνδυνο εργασιακής φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Τα υψηλά ποσοστά αυτοαπασχόλησης και ευέλικτων μορφών απασχόλησης μπορούν επίσης να επηρεάσουν την αύξηση της παραγωγικότητας, καθώς αυτές οι μορφές απασχόλησης συχνά προσφέρουν λιγότερες ευκαιρίες μάθησης, εξέλιξης και κατάρτισης. Η κυβέρνηση υλοποιεί δέσμη μέτρων προκειμένου να μειώσει την ψευδή αυτοαπασχόληση και τα κίνητρα για ευέλικτη απασχόληση. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν: i) διάφορες νομοθετικές αλλαγές για τον περιορισμό της ψευδούς αυτοαπασχόλησης και τη μείωση των διαφορών μεταξύ των αυτοαπασχολουμένων και των μισθωτών, όλες από τις οποίες καλύπτονται από το ολλανδικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και ii) νομοσχέδιο που αποσκοπεί στην παροχή εργασιακής ασφάλειας σε όσους εργάζονται με ευέλικτες συμβάσεις εργασίας. Η εφαρμογή αυτών των σχεδίων με ολοκληρωμένο και ταχύ τρόπο είναι καθοριστικής σημασίας για την αντιμετώπιση αυτών των επίμονων ζητημάτων στην ολλανδική αγορά εργασίας.

(35) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πρόκληση στις Κάτω Χώρες, η οποία αφορά πολλούς και διάφορους τομείς, όπως την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, την τεχνολογία και τις ΤΠΕ. Οι Κάτω Χώρες ξεχωρίζουν επίσης στο θέμα αυτό σε σύγκριση με άλλες χώρες, καθώς οι ολλανδικές εταιρείες είναι πολύ πιθανότερο να αναφέρουν δυσκολίες πρόσληψης σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Υπάρχουν διάφοροι διαρθρωτικοί παράγοντες που επηρεάζουν τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένων των δημογραφικών τάσεων, του αργού ρυθμού αύξησης του εργατικού δυναμικού και του χαμηλού μέσου αριθμού δεδουλευμένων ωρών ανά εβδομάδα. Οι περιορισμοί αυτοί αποτελούν εμπόδιο στην παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Παρά τα υψηλά ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας, οι Κάτω Χώρες διαθέτουν αναξιοποίητο εργατικό δυναμικό, ιδίως μεταξύ των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των εργαζομένων μερικής απασχόλησης, ιδίως των γυναικών. Προκειμένου να αυξηθεί η προσφορά εργατικού δυναμικού, τα άτομα θα μπορούσαν να ενθαρρυνθούν να εργάζονται περισσότερες ώρες, μεταξύ άλλων αφενός μέσω μέτρων πολιτικής που θα τους επιτρέπουν να συνδυάζουν την εργασία με τις οικογενειακές υποχρεώσεις και τις ευθύνες φροντίδας, και αφετέρου με την προώθηση της ποιότητας της εργασίας και της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας. Η προσφορά εργατικού δυναμικού μπορεί επίσης να αυξηθεί μέσω της προσέλκυσης ταλέντων. Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού απαιτείται πολυδιάστατη προσέγγιση η οποία θα εξετάζει συγκεκριμένα εμπόδια ανά κλάδο και θα τονώσει τις επενδύσεις για τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Η ενίσχυση των ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, ιδίως για τα άτομα που βρίσκονται στο περιθώριο της αγοράς εργασίας, θα είναι απαραίτητη για την άμβλυνση των ελλείψεων, την ενθάρρυνση της τομεακής κινητικότητας και τη στήριξη της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανθεκτικότητας. Τα μέτρα πολιτικής από την πλευρά της ζήτησης θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στην προώθηση τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας, καθώς και τομέων που σχετίζονται με κοινωνικές προκλήσεις, όπως η εκπαίδευση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στην ενθάρρυνση της διατομεακής κινητικότητας και στην αύξηση των επενδύσεων για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και την Ε&Α.

(36) Η ύφεση που καταγράφεται στις βασικές δεξιότητες στις Κάτω Χώρες, όπως μετρήθηκαν από την έρευνα PISA του 2022, είναι μία από τις μεγαλύτερες στην ΕΕ και υπονομεύει τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας και την ανταγωνιστικότητα. Μολονότι οι Κάτω Χώρες εξακολουθούν να έχουν σχετικά υψηλό ποσοστό μαθητών με πολύ υψηλές επιδόσεις, ο αριθμός των μαθητών με χαμηλές επιδόσεις αυξήθηκε σημαντικά στα μαθηματικά, τις θετικές επιστήμες και την ανάγνωση κατά την τελευταία δεκαετία. Οι μειονεκτούντες μαθητές παρουσιάζουν χαμηλές επιδόσεις σε τετραπλάσιο βαθμό σε σύγκριση με τους συνομηλίκους τους. Οι ελλείψεις εκπαιδευτικών είναι σημαντικές και μπορούν να επηρεάσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών και να εμποδίσουν την πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση για όλους, καθώς ποικίλλουν ανάλογα με το ποσοστό των μειονεκτούντων μαθητών στα σχολεία και μεταξύ των περιφερειών. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, οι Κάτω Χώρες θα μπορούσαν να αξιολογήσουν και να επανεξετάσουν τα υφιστάμενα μέτρα για τη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων, όπως το «Γενικό σχέδιο για τις βασικές δεξιότητες» που δρομολογήθηκε το 2022, καθώς και να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων με στόχο τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των μαθητών, όπως η διευκόλυνση της μετάβασης μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών κατευθύνσεων, με έμφαση στα σχολεία με μειονεκτούντα μαθητικό πληθυσμό.

(37) Οι Κάτω Χώρες αντιμετωπίζουν πρόκληση όσον αφορά τη διασφάλιση επαρκών αποφοίτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στους τομείς STEM, γεγονός που επιδεινώνει τις ελλείψεις δεξιοτήτων. Παρά το γεγονός ότι το ποσοστό ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, η χώρα υστερεί όσον αφορά το ποσοστό των αποφοίτων σε τομείς STEM. Ειδικότερα, οι γυναίκες και οι μαθητές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών υποεκπροσωπούνται στους τομείς STEM. Για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος, μπορεί να παρέχεται στοχευμένη εκπαιδευτική στήριξη, συμπεριλαμβανομένης εξατομικευμένης καθοδήγησης και ειδικά προσαρμοσμένων διαδικασιών διδασκαλίας. Αυτές οι πρωτοβουλίες μπορούν να συμβάλουν στην άρση των εμποδίων και να ενθαρρύνουν τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες να ακολουθήσουν σπουδές στους τομείς STEM.

(38) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2025 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ 2025. Για τις Κάτω Χώρες, οι συστάσεις 2, 3 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανταγωνιστικότητα, οι συστάσεις 1, 4 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της δεύτερης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανθεκτικότητα, και η σύσταση 1 συμβάλλει στην υλοποίηση της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με τη μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα που διατυπώνονται στη σύσταση του 2025.

(39) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και των συμπερασμάτων της σχετικά με την ύπαρξη ανισορροπιών, οι συστάσεις στο πλαίσιο του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στη σύσταση 1. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με το υψηλό ιδιωτικό χρέος σε ένα πλαίσιο υπερτιμημένης στεγαστικής αγοράς και των ευπαθειών που συνδέονται με το υψηλό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Η σύσταση 1 συμβάλλει τόσο στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών όσο και στην εφαρμογή της σύστασης σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 38.

ΣΥΝΙΣΤΑ στις Κάτω Χώρες να λάβουν μέτρα το 2025 και το 2026 προκειμένου:

1. Να ενισχυθούν οι συνολικές δαπάνες για την άμυνα και την ασφάλεια και η ετοιμότητα, παράλληλα δε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του χρέους σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2025. Να διασφαλίσουν ότι οι καθαρές δαπάνες τηρούν την πορεία την οποία σύστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025. Να ευθυγραμμίσουν τη φορολόγηση των διαφόρων ειδών εισοδήματος από πλούτο, μεταξύ άλλων, με σκοπό τη μείωση των κινήτρων για την ιδιοκτησία κατοικιών με δανειακά κεφάλαια. Να εξαλείψουν τα εμπόδια για την κατασκευή νέων κατοικιών με την απλούστευση των διαδικασιών σχεδιασμού και έκδοσης αδειών. Να στηρίξουν την ανάπτυξη ενός οικονομικά προσιτού ιδιωτικού τομέα ενοικίασης, μεταξύ άλλων ενισχύοντας την ελκυστικότητα των επενδύσεων στον συγκεκριμένο τομέα. Να αντιμετωπίσουν την αναμενόμενη αύξηση των δαπανών μακροχρόνιας περίθαλψης που σχετίζονται με τη γήρανση του πληθυσμού, βελτιώνοντας την οικονομική αποδοτικότητα του συστήματος, μεταξύ άλλων με την αποτελεσματικότερη κατανομή των παροχών.

2. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυουσών προθεσμιών για την έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, να διασφαλίσουν την υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU. Να επιταχύνουν την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΔΜ, ΕΚΤ+), αξιοποιώντας, κατά περίπτωση, τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενδιάμεση επανεξέταση. Να αξιοποιηθούν με βέλτιστο τρόπο τα μέσα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών που παρέχονται από το πρόγραμμα InvestEU και την πλατφόρμα «Στρατηγικές Τεχνολογίες για την Ευρώπη», με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

3. Να ενισχύσουν την ένταση της ιδιωτικής και δημόσιας έρευνας και ανάπτυξης παρέχοντας στοχευμένη στήριξη σε επενδύσεις σε βασικές στρατηγικές τεχνολογίες. Να αντιμετωπίσουν το χρηματοδοτικό κενό για τις νεοφυείς και τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις σε προχωρημένο στάδιο, αξιοποιώντας τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και παρέχοντας κίνητρα για την προσέλκυση θεσμικών επενδυτών.

4. Να μειώσουν τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επιταχύνοντας την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, ιδίως στα κτίρια. Να μειώσουν τη συμφόρηση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας αυξάνοντας τη δυναμικότητα του δικτύου μεταφοράς και διανομής, εφαρμόζοντας λύσεις ευελιξίας, μεγιστοποιώντας το διαζωνικό εμπόριο και απλουστεύοντας ακόμη περισσότερο τις διαδικασίες έκδοσης αδειών. Να εφαρμόσουν διαρθρωτικά μέτρα με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση της υπέρμετρης εναπόθεσης αζώτου και της υποβάθμισης της ποιότητας των υδάτων, ιδίως καταβάλλοντας περαιτέρω προσπάθειες υπέρ της βιώσιμης γεωργίας.

5. Να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν μέτρα με σκοπό τη μείωση των κινήτρων για τη χρήση συμβάσεων ευέλικτης ή προσωρινής απασχόλησης. Να εφαρμόσουν ολοκληρωμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων αξιοποιώντας το αναξιοποίητο εργατικό δυναμικό, ενισχύοντας τις ευκαιρίες αναβάθμισης των δεξιοτήτων και

επανειδίκευσης για όλους μέσω στοχευμένων και προσαρμοσμένων ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας και ενθαρρύνοντας την κινητικότητα σε τομείς υψηλής παραγωγικότητας και τομείς που σχετίζονται με κοινωνικές προκλήσεις. Να βελτιώσουν τις βασικές δεξιότητες, μεταξύ άλλων με την αντιμετώπιση των ελλείψεων εκπαιδευτικών και την παροχή εξατομικευμένης στήριξης σε μειονεκτούντα σχολεία, και να ενισχύσουν τη συμμετοχή σε προγράμματα STEM μέσω στοχευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης και επαγγελματικού προσανατολισμού, ιδίως για γυναίκες και μαθητές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών.

Βρυξέλλες, 8 Ιουλίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

S. LOSE